

ธรรมานุศาสตร์

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

อัตตมกถา ว่าด้วยการปรับตัว

การปรับตัวในสถานการณ์ที่ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ หรือเรียกกันว่า โควิด ๑๙ กำลังระบาดนี้ เป็นการปรับตัวทั่วโลก ไม่ใช่เฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น ประเทศไหนปรับตัว ได้มากก็ควบคุมการแพร่ระบาดได้เร็ว ประเทศไหนปรับตัวได้ช้าก็ควบคุมโรคระบาดได้ยาก คนตายกันมาก มีสถิติให้เห็นอยู่ทุกวัน ประเทศไทยนั้นถือว่าประสบความสำเร็จในการปรับตัว เป็นแบบอย่างของโลกในปัจจุบัน

แม้ฝ่ายสาธารณสุขได้ออกคำเตือนในประเทศไทยก็ยังมีคนออกเที่ยวเตร่สนุกสนานจัดงานปาร์ตี้เล่นการพนันตั้งวงดื่มสุรา จนต้องประกาศเคอร์ฟิวเพิ่มความเข้มงวดในการควบคุมถ้าไม่ทำอย่างนี้ประเทศไทยก็อาจจะคุมไม่อยู่เหตุที่หลายคนไม่ยอมปรับตัว เพราะไม่เชื่อว่าโควิดเป็นภัยอันตรายที่น่ากลัว ดังมีเรื่องเล่าในนิทานชาดกว่า

นกฝูงหนึ่ง อยู่ร่วมกันที่ต้นไม้ใหญ่อย่างมีความสุข วันหนึ่ง ในฤดูร้อน ต้นไม้ที่นกอาศัย ใบแห้งเหี่ยวกิ่งไม้เสียดสีกันเกิดควันขึ้นมา พญานกซึ่งเป็นนกโพรซิษฐ์สังเกตเห็นควันไฟ ลอยขึ้นมา จึงสันนิษฐานว่าไฟป่ากำลังจะเกิดขึ้น เพราะความร้อนอันเกิดจากการเสียดสีของกิ่งไม้ จะเกิดไฟป่าขึ้นมา จึงได้เตือนนกทั้งหลายว่าอย่าอยู่เลยที่นี้อันตราย ต้นไม้เคยเป็นที่พึ่งของเรา แต่บัดนี้ที่พึ่งที่อาศัยกำลังจะเป็นพิษภัย อย่าอยู่ตรงนี้ แยกย้ายกันไป รักษาระยะห่างทางสังคม นกที่เชื่อก็แยกย้ายไป นกที่ไม่เชื่อก็เถียงกันว่า เจ้านายเราเป็นนกกระต่ายตื่นตูม เหมือนกับคนเห็นน้ำหยดเดียวก็คิดว่ามีจระเข้ พระโพรซิษฐ์จึงกล่าวเป็นคาถา ความตอนหนึ่งว่า อย่าไปไว้วางใจ สิ่งที่เคยเป็นที่พึ่งที่ปลอดภัย รวมกันจะตายหมู่ แยกกันอยู่ปลอดภัยกว่า รักษาระยะห่างเอาไว้ ท่านสรุปว่า **ชาติ สรรพโต ภย บัดนี้ ภัยเกิดจากสิ่งที่เคยให้ที่พึ่งพักพิง**

เรื่องนี้ชวนให้นึกถึงสถานการณ์บ้านเราตอนนี้ สถานที่ทำงานหรือที่บ้านที่เคยปลอดภัย อาจจะไม่ปลอดภัยหากไม่รักษาระยะห่างทางสังคม ที่สำคัญคือจะต้องตระหนักถึงพิษภัย ของการรวมกลุ่มกัน และการต้อนรับคนแปลกหน้า แต่เดิมคนไทยถือว่าไมตรีจิตเป็นเรื่องสำคัญ อันวิสัยไทยแท้แต่โบราณ

ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ บัดนี้ เราทำแบบเดิมไม่ได้ บางประเทศประชาชนไม่ยอมปรับตัว จึงติดเชื้อมากที่สุด ตายกันมากที่สุด ทั้งที่เป็นประเทศ เจริญด้านวิทยาการ ทั้งนี้เพราะผู้นำไม่ตระหนักรู้ถึงพิษภัยของโควิดและประชาชนไม่ยอมปรับตัว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีวิวัฒนาการของชาลส์ ดาร์วินที่ว่า “เผ่าพันธุ์ที่อยู่รอดไม่ใช่เผ่าพันธุ์ ที่เข้มแข็งที่สุดหรือฉลาดที่สุด แต่เป็นเผ่าพันธุ์ที่ปรับตัวเก่งที่สุด”

เผ่าพันธุ์ที่ปรับตัวเก่งสามารถอยู่รอดมาได้ยาวนานเป็นล้านปี แต่เผ่าพันธุ์ที่ปรับตัวไม่ได้ และสูญพันธุ์ไปแล้ว คือไดโนเสาร์ ในยุคเดียวกันสัตว์ที่ปรับตัวได้และอยู่รอดมาจนปัจจุบันนี้ คือ เต่าทะเล ยุคไดโนเสาร์ จึงมักพูดติดปากกันว่าไดโนเสาร์เต่าล้านปี ไดโนเสาร์สูญพันธุ์ แต่เต่าล้านปี ปรับตัว หดหัวเข้าไปในกระดอง เต่าขึ้นบกได้ลงน้ำได้ รอดตายมาเป็นเผ่าพันธุ์ที่ยั่งยืน “เต่าไม่ฉลาด และไม่แข็งแรงเท่าไดโนเสาร์ แต่ปรับตัวเก่งกว่าจึงอยู่รอดมาได้”

ศาสตราจารย์ ดร. พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร, กรรมการมหาเถรสมาคม
อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คนออก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

ที่มา..รวมเทศนาในสถานการณ์โควิด (โควิดถก)พิมพ์แจกเป็นธรรมบรณการเนื่องในการบำเพ็ญกุศลอายุวัฒนมงคล ๖๖ ปี
พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)